

CONVO

KNNV afdeling Utrecht

Zomer 2017

Hooilandjesproject

De Bossenwaard

Onder Water in Utrecht?

Vergroening Singel Utrecht

Witjes en Blauwtjes

Vreugde en zorg!

En alweer is het een mooie Convo geworden! Even zag het er naar uit dat er weinig kopij zou zijn naast de bijdragen van onze vaste schrijvers. Maar persoonlijke benaderen door Renee Lommen heeft een aantal lezenswaardige artikelen opgeleverd. Mocht je zelf een idee voor een artikel hebben meld dat dan alvast bij de redactie. Die kan je dan later vragen om het inderdaad te gaan doen.

Wat mijzelf betreft, ik ben gegrepen door het 'Onder water in Utrecht'-virus. Ik werd aangestoken op 1 april tijdens de Vertegenwoordigende Vergadering van alle afdelingen, en na een lange incubatietijd ben ik echt op gang gekomen. Ik ben bezig om de mogelijkheden te inventariseren voor het onderzoeken van het leven onder water in enkele singels (Tolsteegsingel/Maliesingel/Weerdsingel) en/of in de wijk Lunetten. Zie voor meer informatie enkele artikelen in deze Convo. Lijkt het je leuk om mee te doen of heb je ideeën over wat we zouden kunnen doen, laat het zo spoedig mogelijk weten.

Ook de vogelwerkgroep en de plantenwerkgroep zijn lekker bezig en het jaarlijkse afdelingsweekend staat weer voor de deur. We gaan dit keer naar Zeeuws-Vlaanderen. Bovendien wordt weer een aantal uitdaggende activiteiten aangekondigd.

Er zijn eigenlijk maar 2 punten van zorg. We zoeken nog steeds iemand die het bestuur wil versterken. Dat houdt in dat je meedenkt over alles rond het reilen en zeilen van de vereniging tijdens de bestuursvergaderingen en het secretariaat verzorgt. Ik doe het er op dit moment een beetje bij, maar functioneren met een bestuurslid minder merken we wel degelijk en kan niet blijven voortduren. Het goede nieuws is dat Mariet Schalkoort na jaren Convo-redactie nu de ledenadministratie verzorgt, dus die vacature is vervuld. Het tweede zorgpunt is dat het overmaken van de contributie dit jaar, eigenlijk voor het eerst sinds jaren, niet naar wens verloopt. Er zijn nog veel mensen die niet hebben betaald. Ook stoeit het bestuur met manieren om onze afdeling in bredere kring over het voetlicht te brengen. Dit is geen zorgpunt maar een belangrijk aandachtspunt als we tenminste niet langzaam willen uitsterven. Daarover later in het jaar meer.

Ik heb er alle vertrouwen in dat de zorgpunten spoedig worden opgelost. En verder: geniet van je zomer en doe jezelf niet te kort: er valt in verenigingsverband weer een hoop te genieten.

Cockie Streng

Inhoud

2	Vreugde en zorg
3	Hooilandjesproject
4	Ruimte voor de rivier; de Bossenwaard
5	Vergroening Singel Utrecht
6	Pestvogels
7	Onder water in Utrecht?
8	Ingekomen berichten
9	Utrecht rubriek
10	PWG in Bossenwaard
11	Welkom in Noorderpark-Ruigenhoek!
12	Witjes en Blauwtjes
13	Activiteiten afgelopen periode
14	Activiteiten komende periode
15	Notulen ALV 2017
16	Zorgen contributie-inning
16	Activiteiten in Vogelvlucht

De afdeling Utrecht (1902) omvat Utrecht, Vleuten, De Meern, IJsselstein, Nieuwegein, Maarsse, De Bilt, Bilthoven, Houten en Vianen.

Voorzitter: Cockie Streng;
voorzitter@utrecht.knnv.nl
Secretaris: Vacature;
secretaris@utrecht.knnv.nl
Ledenadministratie: Mariet Schalkoort;
ledenadministratie@utrecht.knnv.nl
Penningmeester: Hans Dupont;
penningmeester@utrecht.knnv.nl
Natuurhistorisch secretaris: Renee Lommen;
activiteiten@utrecht.knnv.nl
Webmaster: Arien Lam;
webmaster@utrecht.knnv.nl
Public relations: Toine Goossens;
pr@utrecht.knnv.nl
Redactie: Paul Damoiseaux;
redactie@utrecht.knnv.nl
PWG: Richard Janzen
plantenwerkgroep@utrecht.knnv.nl
VWG: Leo Thijssen;
vogelwerkgroep@utrecht.knnv.nl
Ereleden: Dhr. C. Marsman,
Mevr. P. Bouwmeester-Bels
Website: www.knnv.nl/utrecht

Hooilandjesproject

door Richard Janzen

Gitty Korsuize, de stadsecoloog van de gemeente Utrecht, heeft vijf jaar geleden aan de plantenwerkgroep gevraagd of wij tien gebieden, verspreid over de stad, willen monitoren. In deze gebieden groeien bijzondere planten en/of groeit een bijzondere vegetatie. Het beheer van deze gebieden is een of twee keer maaien per jaar. De Gemeente noemt gebieden, die op deze manier beheerd worden hooilandjes.

De hooilandjes zijn wegbermen, slootkanten en stukken in parken. Ieder jaar inventariseren wij de vegetatie van vijf hooilandjes, zodat elk hooilandje eens in de twee jaar wordt bekeken. Dit jaar bekijken we de eerste vijf hooilandjes voor de derde keer. De Zeehaenkade en die van Voordorp hebben we al geïnventariseerd. Zondag 25 juni en zaterdag 1 juli gaan we naar het hooilandje 'De Tol' in Leidse Rijn. Dit hooilandje bestaat uit een groot aantal gebiedjes (zie kaart).

Hooilandje 'De Tol' met deelgebieden
bron: Richard Janzen

De meeste gebiedjes van dit hooilandje worden beheerd door de 'Vereniging Landschapsbeheer Vleuten-De Meern'. Wij inventariseren met opnameformulieren waarop niet alleen aangegeven wordt elke soorten voorkomen, maar ook in welke hoeveelheden. De hoeveelheid van een soort wordt geschat volgens de Tansley-schaal.

Voor elke inventarisatie krijgen de leden van de plantenwerkgroep een nieuwsbrief met daarin o.a. informatie over de aandachtsoorten.

Rietorchis (*Dactylorhiza majalis* subsp. *praetermissa*) en Grote ratelaar (*Rhinanthus angustifolius*)
foto: Richard Janzen

Informatie over 'De Tol'

De hooilandjes van 'De Tol' zijn vrij vochtig en schraal. Hier en daar zijn soorten ingezaaid. De vegetatie is zo'n 10 jaar stabiel. Op het eiland langs de Haarrijnse plas komt veenpluis voor, maar hierop kunnen we moeilijk komen zonder een nat pak te krijgen. De onderzoeksvraag van de gemeente is: nemen de orchispopulaties toe? Daarnaast wil de gemeente weten waar en hoeveel van de volgende aandachtsoorten aanwezig zijn: Moerasdistel, Gevlekte rietorchis, Kamgras, Ruige Leeuwentand, Veenpluis, Gewone dotterbloem, Goudhaver, Heggendoornzaad, Donzige klit, Echte koekoeksbloem, Grote boterbloem, Grote ratelaar, Moeraswespenorchis (lees verder op pagina 4)).

De Tol deelgebied 3
foto: Richard Janzen

In 2013 hebben we ook Bevertjes en andere zeldzame soorten aangetroffen. De rood omrande gebieden gaan we bekijken. Deze gebieden zijn genummerd en voor elk gebiedje is een eigen opnameformulier.

Er zijn veel gebiedjes! We zullen in verschillende groepjes uiteen moeten gaan om alle stukken te inventariseren. De planten die hier boven genoemd worden, kan ieder groepje op het kaartje aangeven. Maak ook een foto van de aandachtsoorten. Deze kunnen dan meegestuurd worden naar waarneming.nl.

Hooilandje 'De Tol' is zo'n groot gebied dat we twee ochtenden nodig hebben voor de inventarisatie nl. zondag 25 juni en zaterdag 1 juli van 9.30–14.00 uur. We verzamelen op de Kleine Hof bij gebied 4 (zie kaartje). De legakkers van De Tol zijn kwetsbare gebieden waar je niet met te veel mensen doorheen kunt lopen. Wanneer je mee wilt met een van de inventarisaties, laat dat dan weten zodat de groep niet te groot wordt (rwjanzen@hotmail.nl).

Ruimte voor de Rivier; de Bossenwaard

bron: www.ruimtevoorde rivier.nl, bewerking Renee Lommen

Toename wateroverlast gevreesd

De klimaatverandering is er de oorzaak van dat voor een toename van de wateroverlast in Nederland wordt gevreesd. Sinds de

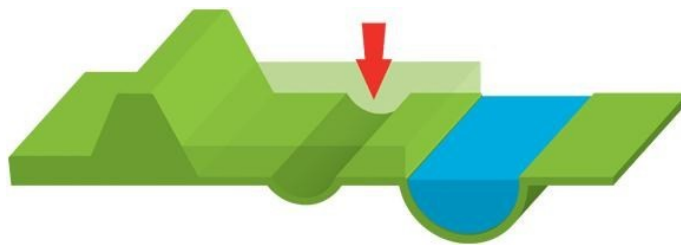
jaren vijftig van de vorige eeuw worden langs beleidslijnen visies ontwikkeld hoe Nederland met de dreigende overstromingsproblematiek moet omgaan.

Recent heeft de Deltacommissie aan de regering een advies uitgebracht over de bescherming van Nederland tegen de gevolgen van genoemde klimaatverandering. In het advies speelt 'waterveiligheid' een cruciale rol. Hierbij gaat het om de bescherming tegen overstromingen en het veiligstellen van de zoetwatervoorziening. Het advies gaat ervan uit dat voor een veilig Nederland het veiligheidsniveau tenminste een factor 10 hoger moet zijn dan het huidige niveau.

Aanleiding voor het programma "Ruimte voor de Rivier"

De aanleiding voor het programma "Ruimte voor de Rivier" en het daaruit voortvloeiende project "Ruimte voor de Lek" vormde de enorme watertoevloed uit de bovenloop van de rivier in de jaren 1993 en 1995. In die jaren kwam via Lobith ca 12.600 kubieke meter water per seconde Nederland binnen. Met als gevolg dat het rivierwater in die crisisperiode ca 1 meter onder het hoogste punt van de Lekdijk stond.

Om ons in de toekomst voor dergelijke bedreigingen te behoeden zijn ingrijpende maatregelen noodzakelijk. Ter voorkoming van

hoogwater wordt op dit moment gerekend met een waterafvoer van ca 18.000 kubieke meter water per seconde. Om dit te bereiken is het programma "Ruimte voor de Rivier" ontwikkeld.

Uiterwaardvergraving

Door het afgraven van delen van de uiterwaard krijgt de rivier bij hoogwater meer ruimte. Door natuurlijke processen (aanslibbing) zijn de uiterwaarden de afgelopen eeuwen steeds hoger komen liggen. Het geheel of gedeeltelijk afgraven van uiterwaarden en deze daardoor te verlagen, levert een bijdrage aan rivierverruiming. Ook kan de verlaging gestalte krijgen door in de uiterwaard een geul aan te leggen, of een bestaande strang (oude rivierloop) uit te diepen. Uiterwaardverlaging kan vaak worden gecombineerd met de winning van klei of zand.

De Lek krijgt meer ruimte in de uiterwaarden bij Nieuwegein, Vianen en Houten door oevergeulen aan te leggen. Ze komen zowel aan de noord- als zuidkant van de rivier. Het project loopt van Fort Honswijk tot net voorbij het punt waar de winterdijk en de Lage Dijk in IJsselstein bij elkaar komen.

Wat levert het op?

Meer veiligheid voor mensen die langs de Lek wonen en werken. Het gebied wordt beter bestand tegen de verwachte grotere hoeveelheden rivierwater. Bovendien krijgen de uiterwaarden een meer natuurlijke inslag. In het robuuste landschap dat ontstaat, wordt gewerkt aan betere recreatiemogelijkheden in het gebied.

Na de afdamming van de Kromme Rijn bij Wijk bij Duurstede in 1122 werd de Lek een belangrijke vaarroute in Midden-Nederland. Door bedijking van de rivier ontstonden uiterwaarden waarvan de Bossenwaard (op oude kaarten "Bosschewaerd") er een is. Het gebied zo vlak bij Vreeswijk is vaak het toneel geweest van strijd tussen de Heren van Vianen en de Graven van Holland. Nu behoort de Bossenwaard tot de gemeente Nieuwegein en daarmee tot de provincie Utrecht.

De Lek is, in tegenstelling tot de Nederrijn, nog steeds een getijdenrivier. Het verschil tussen eb en vloed bedraagt ongeveer 1 meter. Door die getijdenwerking heeft het gebied een bijzondere vegetatie zoals wilgenvloedbosjes, rietvelden en rietgorzen. Afzetting van sediment door de eeuwen heen is oorzaak van het ontstaan van steen- en pannembakkerijen. De laatste daarvan was de N.V. "Stoomsteenfabriek de Lek" op een terrein grenzend aan de Bossenwaard. Deze onderneming sloot in 1973 haar poorten.

Vergroening Singel Utrecht

door Renee Lommen

Het groener en aantrekkelijker maken van de singel is een idee van bewoners die zich verenigd hebben in de Initiatiefgroep Vergroening Singel. Aanleiding vormde de in 2012 betonnen rand die in het kader van de aanwijzing van het Zocherpark als Rijksmonument is aangelegd. Die vormt een harde barrière voor oeverplanten en veel dieren. Terwijl juist die overgangszone voor de natuur zo belangrijk is. En voor de waterkwaliteit. Bovendien past zo'n betonnen rand eigenlijk niet bij een historisch 19e eeuws landschapspark zoals het Zocherpark (al denkt Monumentenzorg daar anders over).

Detail betonnen rand
foto: Paul van Kan

Op de site www.singel030.nl/vergroening staat te lezen: Het doel van de 'Initiatiefgroep Vergroening Singel' is de natuur onder en boven water te verbeteren en de aantrekkelijkheid van de historische Utrechtse singel te vergroten. En niet te vergeten: de nadelen van de steile betonnen rand te verminderen. Planten maken het water helder, zorgen voor zuurstof en bieden schuilplaatsen en voedsel aan vissen en andere vliegende, lopende, kruipende en zwemmende dieren. Ze dragen bij aan een aantrekkelijk stadsbeeld en gezond klimaat. Bovendien is een groene singel belangrijk als ecologische verbinding tussen Kromme Rijn, Vaartse Rijn, de Utrechtse parken en groenstroken, Vecht en Leidsche Rijn. De singel als groen-blauwe slinger door de stad.

De maatregelen komen voort uit de wensen van bewoners. Daarbij houden we rekening met de vele gebruiksfuncties, de natuur in en om het water en de voorwaarden voor het waterbeheer, vaarwegbeheer en het cultuurhistorisch monumentale en aantrekkelijke Zocherpark. Zo dragen we bij aan een groene, duurzame, aantrekkelijke en leefbare stad.

Het Wijkwaterplan Binnenstad bood eind 2013 de kans met groene ideeën te komen. Na een brainstormsessie met enthousiaste bewoners heeft de Initiatiefgroep Vergroening Singel diverse ideeën bij de gemeente ingediend. Er is daarna nog flink

gesleuteld om te kunnen voldoen aan alle eisen en voorwaarden van de gemeente en het waterschap. De Stadsbuitengracht is tenslotte een rijksnatuurmonument en een belangrijke waterverbinding met vele gebruiksfuncties, midden in de stad.

Pilot

- A Tolsteegbrug
- B Centraal Museum
- C Maliesingel
- D Maliebrug
- E Herenbrug
- F Stadsschouwburg
- G Wittevrouwenbrug
- H hoek Wolvenplein/Wittevrouwenkade

I Wolvenplein

J Nijntjepleintje (zijde Weerdsingel OZ)

De focus ligt op de Stadsbuitengracht tussen de Tolsteegbrug en de Weerdburg. De Initiatiefgroep Vergroening Singel heeft op een tiental locaties tussen de Tolsteegbrug en de Weerdburg voorstellen uitgewerkt om de oevers van de singel (Stadsbuitengracht) te vergroenen. De gemeente en het waterschap steunen en financieren de voorgestelde maatregelen. Voorwaarde is dat de bewoners zorgen voor het beheer en onderhoud. Voorlopig gaat het om een pilot voor drie jaar in 2016, 2017 en 2018. Maar we hopen natuurlijk dat het een succes wordt en alles kan blijven liggen. En dat het brede navolging krijgt (<http://www.singel030.nl/vergroening-singel/wat-doen-wij>).

Maar als er iets op andere locaties gedaan kan worden, wordt dat bekeken.

Aan Paul van Kan, lid van Initiatiefgroep stellen we de vraag: Wat is er tot nu toe gebeurd?

Paul: "In en langs de singel (Stadsbuitengracht) zijn in 2016 op verschillende plekken maatregelen genomen om de oevers te vergroenen".

*Het meest opvallend zijn de drijvende vegetatie-eilanden bij enkele bruggen. Hier zijn 8 soorten planten ingeplant, waaronder gewone dotterbloem, grote waterweegbree en moeraswedderik, maar spontane vestiging van planten is natuurlijk ook prima, tenzij deze gaan woekeren. Bijzonder is de gele masker-

Vegetatie-eiland bij Tolsteegbrug, net na aanleg
foto: Paul van Kan

bloem (tamelijk zeldzame exoot) die onze eilanden heeft veroverd.

*Verder ligt onderlangs de Maliesingel (o.a. tegenover het Centraal Museum) een natuurvriendelijke oever; een vooroever, gemaakt van cocosrol, half onder en half boven water die op zijn plek wordt gehouden door paaltjes; hierop zijn 8 plantensoorten zijn ingeplant, o.a. dotterbloem, valeriana en voszegge.

Op deze plaats kon destijds (gelukkig!) geen harde oever worden aangelegd vanwege het riool dat er ligt. Ook het nieuwe wandelpad langs de Singel en de versmalde rijbaan op de Maliesingel mag er zijn..Op diverse luwe plekken onder water zijn wilgentenen bollen met drijfbladplanten aangebracht. Ook op de kant zijn maatregelen uitgevoerd. Zo heeft de Stadsschouwburg een extra bloemrijke kant gekregen.

* onlangs is de eerste supfup (super-fauna-uittreedplaats) aangelegd voor de dieren, zodat dieren makkelijker het water uit kunnen. Hij is gemaakt door Stichting Tafelboom van hout van een acacia die aan de singel stond en die gekapt moesten worden. Er volgen nog zo'n 10 andere subfups wanneer de vergunning er is."

Verdere plannen:

Parallel aan dit project loopt nog een proef met mosselkratten van Ecologisch Adviesbureau Waardenburg. Het doel hiervan is om de waterkwaliteit en de ecologie in het water te verbeteren. Andere maatregelen zijn nog in ontwikkeling. Zoals speciale fauna uittreedplaatsen (FUPS) en een ecologisch kunstproject bij het Centraal Museum. Ook voor het Wolvenplein bestaan nog mooie ideeën. En waar het kan doen we ons best dat de gemeente ook elders in de stad groene oevers ontwikkelt. Langs de nieuwe Catherijnesingel ligt nu een vooroever met moerasplanten. En ook bij het laatste stuk te herstellen Singel zijn we betrokken.

Vooroever Maliesingel, net na aanleg okt 2016
foto: Paul van Kan

Bewonersinitiatief

Beheer en onderhoud gebeurt door vrijwilligers, aldus Paul van Kan "Er staan zo'n 25 mensen op de lijst, ongeveer 10 mensen zijn heel actief.

Regelmatig wordt er een schouw gehouden om te inventariseren of de verschillende elementen nog aanwezig zijn en hoe ze zich ontwikkelen.

Maandelijks (ca 10x per jaar) zijn er vrijwilligersdagen en varen

Vergroening Singel
foto: Paul van Kan

we met de boot langs alle locaties. Tussendoor maken de vrijwilligersteams zelf afspraken per locatie bijvoorbeeld om een deel van de oever te controleren. Zie voor de geplande activiteiten de kalender op de site.

De Initiatiefgroep verzorgt de coördinatie en begeleiding. Je kunt meedoen: "Alle hulp is welkom."

Belangstellenden kunnen zich via het contactadres op de site melden, www.singel030.nl/vergroening

Pestvogels

door Jeanne Huijssoon

Zo nu en dan is er in ons land een invasie van pestvogels. Ook in februari jl. was dit het geval en...ze waren in de Bilt! Daar kon ik heen fietsen en jawel.....ze zaten daar achter de Aldi. Er stonden al 7 mannen (ik heb geteld) met een telescoop en daarop gemonteerd een camera (voor het mooiste plaatje). Daar stond ik dus met m'n kleine compact-camera.

Wat waren die vogels prachtig!

Opeens stonden er een paar vrouwen die boodschappen gingen doen naast me en vroegen wat er aan de hand was. Toen ik een en ander had uitgelegd zei één van de vrouwen: "nou begrijp ik waarom die mannen daar staan, ze zijn hier voor hun werk".

Pestvogel (*Bombus garrulus*)

foto: Jeanne Huijssoon

Onder water in Utrecht?

door Cockie Streng

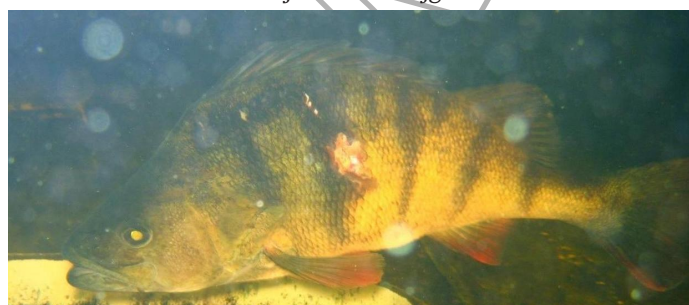
De titel van dit artikel verwijst naar een sinds 2013 in Leiden lopend project: Onder water in Leiden (zie <https://www.onderwaterinleiden.nl>).

Dit project is opgezet door Aaf Verkade in samenwerking met de KNNV afdeling Leiden. Het doel is om vissen en andere waterdieren te monitoren in samenwerking met buurtbewoners. Ook wordt er samengewerkt met de gemeente om het water te reinigen van drijfvuul en afval op de bodem. Het onderzoek wordt voornamelijk snorkelend gedaan in verband met de ondiepte van het water. Een belangrijke tweede methode van onderzoek is met behulp van zaklampen. Ook de hengelsportvereniging levert een bijdrage.

Het enthousiasme waarmee Aaf hierover vertelde tijdens de Vertegenwoordigende Vergadering van 1 april j.l. heeft mij aangestoken. Ik ben behalve KNNV-er ook lid van een duikvereniging, duikteam Gejo (www.duikteamgejo.nl). Het lijkt me geweldig om in de gemeente Utrecht onder water te kunnen kijken.

Ik moest onmiddellijk denken aan de wijk Lunetten, een waterrijke groene wijk, met oude en nieuwe waterwegen. Lunetten heeft een natuurgroep waarin een aantal KNNV-ers actief is (zie www.lunetten.nl/natuur/). Zij zijn o.a. bezig met werken in de natuur, salamanderpoelen en broeihopen voor ringslangen. Wim Vuik heeft de planten in de wijk al geïnventariseerd (zie artikel in Convo voorjaar 2017). Reden genoeg om ook eens onder water te gaan kijken. We zouden daarbij niet alleen naar dieren kunnen kijken maar ook naar planten en/of macrofauna. De watersysteemkaart van wijk Zuid laat zien dat het oppervlaktewater van Lunetten en Hoograven afkomstig is van de Kromme Rijn en na een lange route door de wijken de Vaartse Rijn en het Merwedekanaal instroomt (zie: www.lunetten.nl/natuur/waterlopen.html).

Inmiddels heb ik contact met de Initiatiefgroep Vergroening Singel (www.singel030.nl/vergroening-singel/) en zij willen graag onderzoeken of we in de singels aan de slag zouden kunnen. In het artikel Vergroening Singel Utrecht staat meer informatie over waar deze bewonersgroep mee bezig is. Ik ga ook proberen mensen van duikteam Gejo mee te krijgen.

Baars (*Perca fluviatilis*), Vinkeveense Plas
foto: Cockie Streng

Vind je het een uitdaging om te onderzoeken of we in Lunetten of in de singels onder water kunnen kijken, meld je dan z.s.m. maar uiterlijk 18 juni bij mij via streng.cockie@gmail.com. Graag in je mail wat meer informatie over wat jij zou willen en kunnen doen. Ik ben van plan om met de reagerenden zo spoedig mogelijk een bijeenkomst te beleggen om te onderzoeken of er voldoende mensen actief willen worden om een project te kunnen opzetten. Je hoeft natuurlijk niet in Lunetten of aan een singel te wonen om mee te doen!

Snorkelaars met Amerikaanse rivierkreeft (*Procambarus clarkii*)

bron: <https://onderwaterinleiden.nl>

Oktober 2017 Kraanvogels uitgesteld tot 2018

In de nieuwsbrief van april werd de volgende vraag gesteld: "Wie gaat mee naar Diepholz in het najaar? Want er zitten 10.000-den kraanvogels op ongeveer 4 uur rijden vanaf Utrecht!

Omdat het voor één dag wel erg ver rijden is, deden we op de Algemene Vergadering op 20 maart een behoeftepeiling voor deze meerdaagse excursie. Van de aanwezigen wilden er 7-8 mensen wel mee. Heb je (ook) interesse om mee te gaan?"

Uiteindelijk beantwoorden 10 personen deze vraag met ja. Omdat het Lia Oosterwaal in mei al niet meer lukte om accommodatie voor 10 personen te reserveren, ondanks vele telefoontjes en rondvragen, hebben we besloten om de excursie uit te stellen tot 2018.

Boekenbestelservice KNNV

Raadpleeg de website van de KNNV-uitgeverij (www.knnvuitgeverij.nl) of de advertenties van de KNNV-uitgeverij in Natura. Informeer naar de prijs bij de afdeling Utrecht die veelal een korting geeft aan leden van 20% of meer ten opzichte van de website-prijs.

Informatie en bestellen per e-mail: penningmeester@utrecht.knnv.nl, of schriftelijk: Baarssloot 27, 3993 HC Houten, of telefonisch: Hans Dupont, 030 6375647.

Bij bestelling ontvangt U een factuur met bestel- en leverinformatie. Betaling van de factuur bevestigt de bestelling. Eénmaal per maand worden de bestellingen verzameld en uitgeleverd.

Ingekomen berichten

LymePaspoort, het nieuwe wapen tegen Lyme!

De paden op, de lanen in! Het weer wordt steeds mooier en de begroeiing voller. Wij staan klaar; korte broek, wandelschoenen en zonnehoed in de aanslag!

Helaas geniet de teek ook van ons enthousiasme. En hij draagt een hele vervelende insluiper met zich mee: de *Borrelia* bacterie. Heeft een teek langere tijd op uw lichaam vastgezet, dan is er een verhoogd risico op de ziekte van Lyme. Verwijder daarom het beestje zo snel mogelijk. Ondanks voorlichting en alle voorzorgsmaatregelen lopen toch ruim 25.000 mensen per jaar Lyme op. Bij ongeveer de helft van de besmettingen ontstaat er geen rode ring. Deze mensen blijven daardoor vaak lang met de besmetting lopen. De bacterie krijgt dan de kans om onherstelbare schade aan te richten. Het is dus zaak om kort na een besmetting de diagnose 'ziekte van Lyme' vast te stellen, zodat er met antibiotica behandeld kan worden.

Hoe zorgen we er nu voor dat mensen niet met een onopgemerkte infectie blijven lopen? Daarvoor is er nu het LymePaspoort: een middel om jaarlijks eenvoudig uw Lyme-status in de gaten te houden. Uw bloedwaarden na de zomer worden vergeleken met uw eerdere basiswaarden. Zo kunt u tijdig een nieuwe infectie opsporen.

Dit verhelpt ook het probleem dat veel natuurliefhebbers hebben: door eerdere tekenbeten hebben ze al antistoffen tegen Lyme. Dit maakt de diagnose op basis van één meting lastig. Is het een nieuwe infectie of een oude? Een vergelijking met eerdere waarden geeft duidelijkheid. Wilt u meer informatie of een LymePaspoort aanvragen? Ga dan naar www.lymepaspoort.nl.

Van het landelijk bureau

De besturen van KNNV en IVN hebben onlangs besloten de samenwerkingsovereenkomst die vorig jaar is afgesloten met drie jaar te verlengen. De Heimans & Thijssse Stichting heeft zich bij deze samenwerking aangesloten. De projecten die vorig jaar centraal stonden in de landelijke samenwerking blijven de komende jaren actueel: Operatie Steenbreek, verbreden van het aanbod reizen en kampeervakanties en het verbeteren van de educatie. We overwegen dit najaar gezamenlijk 'bestuurdersdagen' te organiseren voor bestuursleden en coördinatoren van de afdelingen. De besturen hopen dat de afdelingen elkaar steeds vaker weten te vinden en stimuleren dat proces. De besturen hebben besloten voorlopig geen energie te steken in een landelijke fusie en het aan de afdelingen zelf over te laten hoe snel en hoever de samenwerking en/of integratie op lokaal niveau zich ontwikkelt. Een landelijke regiegroep vanuit de drie besturen bewaakt de samenwerking en bekijkt jaarlijks welke nieuwe stappen gezet kunnen worden. Uiteraard rapporteren de besturen aan de bevoegde organen voor er nieuwe stappen worden gezet.

SnailSnap

Kunnen planten en dieren zich wel snel genoeg aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en verstedelijking? Naturalis, EIS Kenniscentrum Insecten en Waarneming.nl hebben de app SnailSnap ontwikkeld zodat iedereen nu op een eenvoudige manier kan meehelpen aan onderzoek naar deze vraag.

Het onderzoek richt zich op de gewone tuinslak (*Cepaea nemoralis*). Huisjes van de gewone tuinslak komen in veel verschillende kleuren voor. De kleur van het huisje bepaalt mede hoe goed de slak bestand is tegen hitte en droogte. Slakken met lichtere huisjes zullen bijvoorbeeld minder snel oververhit raken in de volle zon. Door klimaatverandering en verstedelijking wordt het steeds warmer in Nederland. Betekent dit dat tuinslakken dan ook lichter van kleur worden? Dit is één van de vragen die de onderzoekers hopen te beantwoorden met behulp van de SnailSnap-app.

De app is eenvoudig in gebruik. Door via de app een foto van een tuinslak te maken verzamelen gebruikers gegevens over de kleur en de locatie van de slak. Dankzij deze gegevens kunnen wetenschappers van Naturalis onderzoeken of en hoe tuinslakken zich aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en verstedelijking.

De SnailSnap-app is vanaf nu te downloaden via Google Play. Om op de hoogte te blijven van de laatste ontwikkelingen, volg de Facebook-pagina van Naturalis. Kijk voor meer informatie en voor instructies voor het maken van de foto's op snailsnap.nl.

Amfibieziektes

Vanuit Azië is een voor salamanders dodelijke schimmel Bsal in Nederland terecht gekomen. Als gevolg van besmetting met deze schimmel is de populatie vuursalamanders in Zuid Limburg nagenoeg uitgestorven. Door waarnemingen van mensen door het hele land proberen we te onderzoeken of de schimmel ook verder in Nederland is verspreid. In 2016 hebben we 80 meldingen gekregen uit het hele land van mensen die dode en/of zieke amfibieën hebben gezien. Geen van de dieren bleek de schimmel bij zich te dragen. De salamanderschimmel heeft zich, naar het lijkt, niet verder over Nederland verspreid. Dit is opvallend omdat de schimmel alle salamandersoorten treft en een soort als de kleine watersalamander over het hele land voorkomt. Mogelijk is dit een zgn. 'waarnemerseffect'. Zieke en dode watersalamanders zijn nu eenmaal erg moeilijk te vinden in het veld. Om die reden vragen we ook dit jaar uw aandacht voor deze soorten.

Melden kan via het algemene emailadres: ziektes@ravon.nl of via Maarten Gilbert (m.gilbert@ravon.nl) en/of Annemarieke Spitzen (a.spitzen@ravon.nl) en via 024 -7410600. Als u dode of zieke salamanders ziet, maakt u dan veel foto's van de situatie en probeer zo nauwkeurig te beschrijven wat u ziet. Noteert u ook de datum en de exacte locatie. Indien u dode dieren vindt, wilt u die dan meenemen (individueel verpakken in een plastic zakje en invriezen)? RAVON kan u een (tijdelijke) ontheffing geven voor het in bezit hebben van inheemse soorten.

Wantsenproject

In 2017 en 2018 worden zo veel mogelijk waarnemingen van wantsen in Nederland verzameld met als doel de publicatie van een verspreidingsatlas in 2019. Wil je mee doen? Ga dan op zoek in je tuin of de natuur, neem een foto en deel je vondsten met anderen via de portalen van Waarneming.nl.

Iedereen die een scherpe foto van een wants kan nemen is welkom om aan dit nieuwe atlasproject bij te dragen. Waarnemingen van alle soorten zijn welkom maar het project richt zich vooral op 86 grote en goed herkenbare soorten. Deze soorten staan afgebeeld in de Veldgids wantsen. Dit boekje wordt tijdens excursies gratis uitgedeeld, is hier te downloaden of is te bestellen bij EIS voor 5 euro (exclusief verzendkosten), stuur hiervoor een mailtje. Soorten van de families Thyreocoridae (viooltjeswantsen), Cydnidae (graafwantsen), Scutelleridae (pantserwantsen), Pentatomidae (schildwantsen) en Acanthosomatidae (kielwantsen) kan je ook op naam brengen met de soortzoeker

Schildwantsen. Je kan natuurlijk ook gewoon je waarneming invoeren als 'wants spec'. Andere waarnemers kijken dan naar je foto en vertellen je wat het is. Voor wie meer wil leren van wantsen worden speciale excursies georganiseerd die aangekondigd worden via de nieuwsbrief Tentakel.

(aankomen via eis@naturalis.nl)

Utrecht rubriek

van, door en voor KNNV-ers uit de regio

Wat is jouw favoriete natuurplekje in de buurt?

In de laatste Convo van 2016 stond een oproep om actiever te worden en het bestuur aan te vullen. Ik, Lia Oosterwaal, was een van de mensen die op deze oproep reageerde en zo zaten Nel van Meijeren, Renee Lommen en ik op 11 februari rond de tafel om een activiteitenplan voor de komende periode op te stellen. We vroegen ons af hoe lang leden willen reizen om mee te gaan op excursie. Zelf fietsen wij bijvoorbeeld niet 's avonds even naar Zeist voor een vogelcursus! Dat bracht ons op het volgende idee: zijn er KNNV-ers, buiten (het centrum van) Utrecht, die in hun eigen omgeving een excursie willen organiseren?

Natuurlijk, het is al vaker gezegd, dat KNNV-ers altijd met een excursievoorstel kunnen komen (en dat gebeurt ook wel). We hebben twee vragen:

1. Missen leden – die wonen buiten het centrum van Utrecht - excursies in, of dichtbij de eigen woonplek? En zouden zij dat hiaat dan ook kunnen opvullen. Wellicht ook voor de stad een interessante aanvulling.

2. Het landelijke natuurthema is Natuur Dichtbij. Is er een plek in de natuur, mogelijk (heel) dichtbij, die jouw favoriete plek is, en waar je graag en vaak naar toe gaat. Zou je die met andere leden van KNNV willen delen?

Voor antwoord op beide vragen graag een mailtje naar: activiteiten@utrecht.knnv.nl

Actief in het groen in je eigen buurt?

Ik (Lia Oosterwaal) woon met veel plezier in het o zo groene Lunetten en ben daar samen met andere KNNV-ers actief in die groene omgeving. De bewonersgroep Lunetten (BOL) heeft een natuurgroep. Er zullen ongetwijfeld meer KNNV-ers actief zijn in hun eigen wijk of leefomgeving.

Het lijkt mij een leuk en zinvol idee om elkaar eens te informeren over die activiteiten.

We kunnen een rubriek starten: *actief in het groen...*

En om beurten iets vertellen over onze bezigheden, de organisatie, problemen, vragen die leven enz. Mijn idee is dat we elkaar veel tips kunnen geven, op bezoek bij elkaar kunnen gaan enz. Reacties naar:

liaosterwaal@gmail.com en cc activiteiten@utrecht.knnv.nl of bellen 030-881904

Bossenwaard

door Frans Kok

De plantenwerkgroep volgt de komende jaren de natuurontwikkeling (vooral de flora) van de Bossenwaard. In 2015 is het gebied opgeleverd en als start van de inventarisatie/monitoring van planten heeft de plantenwerkgroep in 2016 een aantal inventarisaties uitgevoerd.

Wat hebben de inventarisaties in 2016 opgeleverd?

In totaal 208 verschillende soorten waaronder een aantal vrij zeldzame, zeldzame, zeer zeldzame en uiterst zeldzame soorten. Vrij zeldzaam: Bermooievaarsbek, Blauwe waterereprijs, Bolletjesraket, Late stekelnoot, Vierzadige wikke, Slijkgroen, Liggen-de ganzerik, Getande weegbree, Zomerfijnstraal, Klein vlooienkruid, Kleine varkenskers, Groot warkruid, Geoorde zuring, Hertsmunt, Oostenrijkse kers, Sikkelklaver.

Zeldzaam: Geoord helmkruid, Kruisbladwalstro, Liggende ganzenvoet, Gevleugeld helmkruid, Hopwarkruid.

Zeer zeldzaam: Hongerbloempje, Smalle aster, Glansbesnachtshade, Riviertandzaad.

Uiterst zeldzaam: Welriekende ganzenvoet.

De Bossenwaard is het gebied links en rechts van de brug over de A2

schappen aantreffen die we associaties noemen (bron Flora van Nederland).

Slijkgroen-associatie

Een mooi voorbeeld van een plantengemeenschap is de Slijkgroen-associatie die voorkomt in de drooggevalle geulen van de Bossenwaard. De Slijkgroen-associatie vormt op drooggevallede modder een open, zeer lage, groene door Slijkgroen en soms ook Naaldwaterbies gedomineerde vegetatie van eenjarige planten, waar hier en daar tot enkele decimeters hoge planten als Rode waterereprijs en Klein vlooienkruid boven uitsteken.

Slijkgroen is een kleine, rozetvormende plant met per rozet veel uitlopers, waarmee zij binnen enkele weken de bodem kan dichtgroeien (bron: Veldgids Plantengemeenschappen van Nederland).

Wil je op de hoogte worden gehouden over dit project of andere activiteiten van de plantenwerkgroep, laat met mij weten en stuur een mailtje naar franskok@hetnet.nl.

Je kunt ook meegaan met de excursie op 18 september.

Welriekende ganzenvoet (*Dysphania ambrosioides*)
foto: Frans Kok

Plantengemeenschappen

Daarnaast zien we dat er in het gebied plantengemeenschappen gaan ontstaan. Een plantengemeenschap is een afgebakend deel van het vegetatiedek met een herkenbare structuur en min of meer vaste samenstelling van plantensoorten. Plantengemeenschappen vormen de bouwstenen van onze landschappen en zijn een blauwdruk van allerlei onderliggende factoren zoals waterhuishouding, bodem, klimaat en landgebruik. Daarmee zijn ze te gebruiken als gevoelige instrumenten om de eigenschappen van de standplaats en de invloeden van het menselijke handelen af te lezen. Het systeem van plantengemeenschappen is in de website "Flora van Nederland" (de moeite waard om deze website regelmatig te bekijken) ingedeeld in achttien goed herkenbare hoofdgroepen. Binnen deze hoofdgroepen kunnen we een aantal goed te onderscheiden afgebakende plantengemeen-

Slijkgroen (*Limosella aquatica*)
foto: Frans Kok

Welkom in Noorderpark- Ruigenhoek!

door Toine Goossens

Er staat veel te gebeuren in het Noorderpark – Ruigenhoek (<https://www.noorderparkruigenhoek.nl>). In april en mei hebben de 5 participanten bijeenkomsten voor bewoners, omwonenden, bedrijven, initiatienemers en belangstellenden georganiseerd om een vernieuwingsproces op gang te brengen.

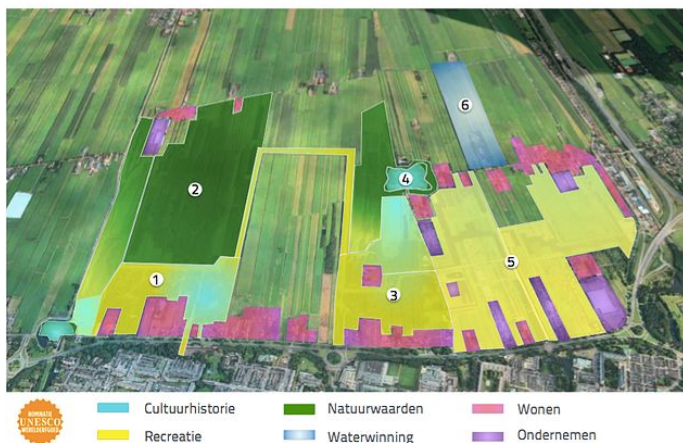
In 2018 loopt de huidige fase en financiering van Noorderpark – Ruigenhoek af. Tijd dus om met ideeën te komen. Ideeën voor gebruik van het gebied en ideeën om een nieuw financieel draagvlak te creëren. Het enthousiasme was zo groot dat er meerdere avonden nodig waren om alle belangstellenden mee te kunnen laten praten. De 5 participanten gaan nu aan de slag. Ik verwacht dat op grond van het enthousiasme nog vele bijeenkomsten voor betrokkenen zullen volgen.

De organisatoren Laurens en Lara daagden de aanwezigen in verschillende workshops uit om hun visies en ideeën met elkaar te delen. Het was mooi om te zien dat Groen en Rood elkaar op veel punten konden vinden. Het was ons ook wel gemakkelijk gemaakt. Er werd gewerkt met een DNA zoneringskaart (1) voor de verschillende functies van het gebied. Het doel was met ideeën voor de zones 1, 3 en 5 te komen; de delen van Noorderpark – Ruigenhoek die voor recreatie zijn bestemd. Staatsbosbeheer gaat in haar natuurgebieden 2 en 4 wandelpaden aanleggen om het Gagelbos en de omgeving van Fort Ruigenhoek meer met

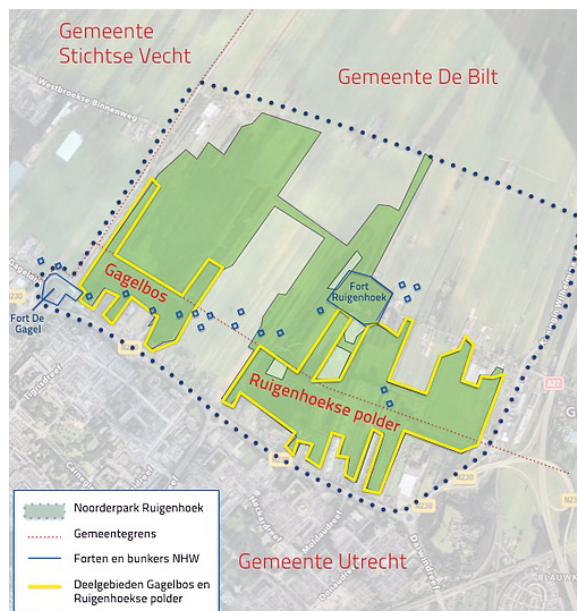
wandelaars te delen. Overigens wordt het gebied onderbroken door een groot weiland. Het idee is om daar, naar Zuid Limburgs gebruik, een wandelroute doorheen te maken.

Er is veel geld nodig om iets moois van Noorderpark – Ruigenhoek te maken. Voor toezicht, toiletten, barbecueplekken, meer en betere wandel- en fietsroutes, meer scheiding tussen elkaar storende functies, noem maar op. De deelnemers spraken uit om daartoe naast faciliteiten ook meer horeca in het gebied te ontwikkelen, dat zorgt voor meer sociale controle. Horeca kan goed aan de randen en is wellicht een optie voor bestaande bedrijfsterreinen.

DNA-zoneringskaart Noorderpark-Ruigenhoek

bron: <https://www.noorderparkruigenhoek.nl>

Deelgebieden en grenzen Noorderpark-Ruigenhoek
bron: <https://www.noorderparkruigenhoek.nl>

Nog steeds: secretaris gezocht

Er is maar 1 persoon nodig die besluit om een aantal jaren het bestuur te versterken en het secretariaat op zich te nemen. In het bestuur meedraaien betekent invloed hebben op de koers van de afdeling. Het bestuur vergadert 5 x per jaar en er is ieder jaar een Algemene Ledenvergadering. Als secretaris stel je in overleg een agenda op en maak je notulen en een jaarverslag. Je krijgt, de bijna 100% digitale, post binnen en sluist deze door en reageert waar nodig. Het bestuur is 3 x per jaar vertegenwoordigd bij bijeenkomsten van de landelijke KNNV. Wie o wie meldt zich aan?
voorzitter@utrecht.knnv.nl

Witjes en Blauwtjes

door Jeanne Huijssoon

Witjes en Blauwtjes, daar gaan we eens naar kijken. Men roept gauw “kijk een koolwitje”. Dat is ook vaak zo, maar je moet wel goed kijken want er is een Groot koolwitje, een Klein

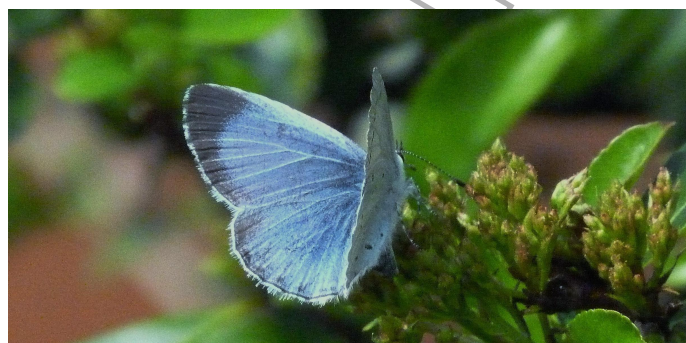
En dan de Blauwtjes. Daarvan zijn heel veel soorten maar in Nederland zie je voornamelijk Boomblauwtjes en Icarusblauwtjes.

Wel is in Nederland ook nog het Pimpernelblauwtje te zien en

Groot koolwitje (*Pieris brassicae*)

foto: Jeanne Huijssoon

Boomblauwtje (*Celastrina argiolus*)

foto: Jeanne Huijssoon

Klein geaderd witje (*Pieris napi*)

foto: Jeanne Huijssoon

Icarusblauwtje (*Polyommatus icarus*)

foto: Jeanne Huijssoon

koolwitje en een Klein geaderd witje.

De onderkant van de vleugels is vaak bepalend voor de determinatie. Dit is heel sterk te zien bij het klein geaderd witje. Ook vrouwtjes van bv. Oranjetip, Citroenvlinder en ook vrouwtjes van de Luzernevlinder zijn wit. Dus moet je goed naar de onder-vleugel kijken.

ook het Heideblauwtje laat zich steeds vaker zien. Ook kun je nog het Gentiaanblauwtje zien maar daar moet je voor naar speciale gebieden bijv. Limburg. Daar komen meer soorten voor dan in de rest van Nederland.

Zo ook bijv. Scheefbloemwitje, soms Resedawitje en ook wel het Boswitje. De opwarming van het klimaat is niet goed maar de vlinders vinden het niet erg.

Activiteiten afgelopen periode

Vogelexcursie naar de Eempolder

Met 13 mensen gingen we – onder leiding van Nine Ebben - al om 8.30 uur op stap vanuit de Theetuin in Eemnes de Eempolder in. Dit is een mooi laagveenlandschap rond de monding van de Eem, dat de laatste 30 jaar een geweldige ontwikkeling heeft

Eempolder

foto: Jeanne Huijssoon

doorgemaakt. Grote aantallen grutto, tureluur, kievit, rietgors kregen we in de kijker. Ook de nodige eenden: krakeend, slob-eend, tafeleend, bergeend, smient, wintertaling en de zomertaling. Met de meegenomen telescopen konden we – verspreid in het gebied - rond de 20 kemphanen waarnemen, weliswaar nog zonder mooie kraag, daarvoor was het nog te vroeg in het jaar. Het was niet te vroeg om een paartje futen mooi te zien baltsen. Grote groepen brandganzen verbleven ook op dat moment in de Eempolder.

Futen (*Podiceps cristatus*) in de Eempolder

foto: Jeanne Huijssoon

Vogelexcursie naar Moerasgebied Harderbroek in Flevoland
Zondag 9 april hebben 10 KNNV-ers deelgenomen aan de vogelexcursie naar moerasgebied Harderbroek. We hebben op die dag 3 vogelrijke gebieden aangedaan: Het Harderbroek, Het Harderbos en De Kievitslanden, alle onder beheer van Natuurmonumenten. Drie totaal verschillende biotopen, waarin opgenomen 2 vogelkijkhutten, met als overeenkomst dat alles ontstaan is na 1945 op de bodem van de voormalige Zuiderzee, Het arsenaal aan vogels dat we gezien hebben was behoorlijk divers: allerlei RIETZANGERS als rietgors, blauwborst, sprinkhaanzager, snor en de rietzanger zelf. Veel EENDENSOORTEN als slob-eend, tafeleend, wintertaling, zomertaling, pijlstaart. In het BOS was het weer een hele kunst de eerste zwartkoppen en tuinfluiters te onderscheiden, er is altijd een "grijs" gebied... ook de appelvink gehoord, nog niet de wielewaal die daar ook thuishoort. De Kievitslanden zijn meer ingericht met het oog op WEIDEVOGELS, en dat tussen velden Pinksterbloemen. Het weer was schitterend, t-shirts weer, dus de diverse VLINDERS vlogen talrijk: oranjepijp, maar ook al atalanta en gehakkelde aurelia. Ook bijzonder om en passant een prachtige oranje vos in alle rust te zien, naast enkele herten.

Presentatie "Vogels en liefde"

Jan Westgeest (KNNV-Leiden) verzorgde deze boeiende presentatie.

Als de dagen gaan lengen, dan ontvangt de pijnappelklier in de vogelschedel steeds meer licht. Er wordt dan minder melatonine gemaakt met als gevolg dat de hypofyse meer geslachtshormonen gaat produceren. Dit leidt tot fysieke gevolgen bij het mannetje (zwaarder worden van testikels) en bij het vrouwtje (eileider wordt meer gespiegeld). Ook gedragsverandering doen zich voor. Te denken valt aan territoriumbezetting. Belangrijk wordt dan de vraag "Hoe zorg je dat je als partner aantrekkelijk gevonden wordt door het vrouwtje?"

Jan vertelde dat dit op veel verschillende manieren kan. Met mooie plaatjes en geluiden behandelden we verschillende technieken die daarvoor gebruikt worden, veel variatie. De bevruchting gaat heel snel; een cloacakus (bij 95% van de vogels) wordt het ook wel genoemd. Het krijgen en het opvoeden van jongen met geslachtelijke voortplanting werkt traag, en kost veel energie. Het is geen uitzondering als het totale legsel van een vrouwtje haar lichaamsgewicht evenaart. 80% van de vogels is sociaal monogaam, hoewel ook polygamie voorkomt.

Het was een ontzettend boeiende presentatie. Aangeraden werd het boek van Tim Birkhead: Zintuigen van vogels. Jan heeft ook zijn bijdrage geleverd aan het onlangs verschenen KNNV-boek "Vogels en de liefde" - Verrassende liefdesweetjes over vogels, van pimpelmees tot paradijsvogel, door Elvira Werkman; geïllustreerd door Stef den Ridder. Prijs: € 14,95. Mocht je spijt hebben dat je de lezing van Jan hebt moeten missen, dan kun je dit boek kopen.

Activiteiten komende periode

Voor alle activiteiten: opgave bij activiteiten@utrecht.knnv.nl of 030-2514406 Renee Lommen, tenzij anders vermeld. Zie de betreffende activiteit voor de uiterste opgedatum.

Sommige activiteiten zijn per fiets of openbaar vervoer niet zo goed bereikbaar. In dat geval is vervoer per auto een goed alternatief. Zeker als de auto goed gevuld is. We adviseren om voor de bijdrage aan de autokosten daarbij de landelijke regeling te hanteren: €0,05 per persoon per km.

Excursie Plantage Willem III + Elster Uiterwaarden, 10 juni

De vroegere tabaksplantage van de familie Ruys is sinds 1995 in handen van het Utrechts Landschap. Het bestaat uit droge schraalgraslanden, heideterreinen, naaldbos en gemengd bos. Kruidenrijk, dus interessant voor vlinders en reptielen (zandha- gedis). Een afwisselend landschap biedt een variëteit aan vogels. Aan het eind is een rietscherf waardoor je op de Lek kunt kijken. Alles bij elkaar zal het een wandeling zijn van ongeveer 5 km. Verzamelen: om 10.30 uur op parkeerplaats van het terrein, Rijksweg (N226) thv huisnummer 265 Elst. Openbaar vervoer: trein 9.39 uur (ri Arnhem/Nijmegen) vanaf Utrecht CS, in Driebergen overstappen op bus 50 (ri Wageningen) om 9.55. Dan om 10.26 uur uitstappen bij de halte Zwijnsbergen. Schuin aan de overkant ligt onze verzamelplaats.

De GroenmoetjeDoen!-dag 2017, 11 juni

Jaarlijkse Dag van het Zelfbeheer030 heeft als thema: KENNIS- DELEN: Groen, Water & Biodiversiteit. Het programma bestaat uit 11 hoofdlocaties met omringende locaties. Omdat we onze 10 jarige verjaardag vieren, het groenstructuurplan 10 jaar be- staat en er in 10 wijken wijkgroenplannen afgerond zijn, Utrecht aangesloten is bij Operatie Steenbreek, gaan we kennisdelen. Ook scholen doen mee aan deze dag (zie <http://gmjd.nl/program- ma-2017/>).

Excursie naar het pimperlblauwtje in “de Moerputten”, 29 juli

Jeanne Huijssoon en Nel van Meijeren zagen twee jaar geleden bij Den Bosch het pimperlblauwtje. Vanuit de gedachte “laten we anderen ook die kans geven” kwamen ze toen vorig jaar met het voorstel voor een excursie. Dit was een groot succes, maar we hoorden van een aantal mensen dat ze toch nog graag mee

zouden gaan. Vandaar dat we dit jaar opnieuw deze excursie in het aanbod opnemen.

De moerputten is een prachtig gebied en ook het oranje zand- oogje vliegt er veelvuldig. En de blauwe knoop (plant) is ook prachtig.

Belangrijkste is dat het mooi weer is om deze (unieke) vlinder te zien. Als het 29 juli geen mooi weer is gaan we kort daarna. Je krijgt dan uiteraard bericht.

Met de trein naar Den Bosch (10.30 uur aankomst op station Den Bosch) en met bus en vervolgens lopen naar het terrein de Moerputten bij Vught.

Opgave voor 22 juli: bij activiteiten@utrecht.knnv.nl

Pimpernelblauwtjes (Phengaris teleius)

foto: Jeanne Huijssoon

Nacht van de vleermuis, 25 augustus

In Europa is - jaarlijks - de nacht van de vleermuis in het laatste weekend van augustus. Er is een speciale website, met alle acti- viteiten over het hele land. Voor KNNV-Utrecht wordt een ex- cursie in het centrum van Utrecht georganiseerd. Vleermuisdes- kundige Colin Beekman zal ons kort het nodige vertellen over vleermuizen (geen grote presentaties) en we zullen vooral, al lopend met hem, zelf gaan ontdekken, luisteren en kijken wat er zoal op een zomeravond rondvliegt. Verzamelen om 20.15 uur bij het Ledig Erf bij het tunneltje bij het Louis Hartloopercomplex.

Inventarisatiebezoek PWG IVN Nieuwegein-IJsselstein aan Bossenwaard, 18 september

Elders in dit blad kwam naar voren dat het beleid 'Ruimte voor de Rivieren' kansen biedt voor de natuur in de Bossenwaard. Meer dan 200 zeldzame soorten werden er gevonden. De Slijk- groenassociatie vormt op droogvallende modder een open, zeer lage, groene door Slijkgroen en soms ook Naaldwaterbies gedo- mineerde vegetatie van eenjarige planten, waar hier en daar tot enkele decimeters hoge planten als Rode waterereprijs en Klein vlooienkruid boven uitsteken.

Mensen van de plantenwerkgroep KNNV en gewone leden van KNNV zijn van harte welkom

Verzamelen: 19.00 uur Lekboulevard in Nieuwegein ter hoogte van Zorgcentrum Vreeswijk, Lekboulevard 10, 3434 GL Nieuwe- gein.

Laat even weten of je van plan bent te komen. Bij slecht weer ga ik proberen het MEC te reserveren voor een avond determineren (Frans Kok, franskok@hetnet.nl)

Notulen ALV 2017, KNNV afdeling Utrecht

door Menko Vlaardingerbroek

Aanwezig: Cockie Streng (voorzitter), Isabel Silva, Hans Dupont, Menko Vlaardingerbroek, Nel van Meijeren, Lia Oosterwaal, Nine Ebben, Wim Vuik, Lenie Sommeijer, Jouke van der Kamp, Mariet Schalkoort, Richard Janzen (PWG), Jeanne Huijssoon, Renee Lommen, Jeanine Mariën, Leo Thijssen (VWG).

Afwezig met kennisgeving: Jan Fransen, Corrie Buschman.

Inleiding van de voorzitter. Cockie Streng opent de ALV en spreekt over de belangrijkste gebeurtenissen van het afgelopen jaar (ledenraadpleging, nieuw afdelingsblad, wijzigingen in de samenstelling van het bestuur).

Vaststellen agenda. Het agendapunt Kraam wordt toegevoegd (ovv Nel).

Notulen vorige ALV. In de paragraaf Telescoop moet staan (ovv Leo): "Corrie Buschman, Maarten Drost, Richard Janzen, Nel van Meijeren en Leo Thijssen reageren positief". Verder geen opmerkingen of aanvullingen.

Kraam. Het afgelopen jaar zijn we niet met de kraam op pad geweest. Er is weinig animo voor de kraam en Hans kan er op dit moment geen extra tijd aan besteden. Nel zoekt uit waarom we geen uitnodiging gehad hebben voor de oogstdagen op Zuylen. Renee, Nel en Lia inventariseren waar we dit jaar eventueel nog met de kraam kunnen staan (Wim: Lunetten!) en of daar bemensing voor te vinden is.

Mededelingen. 1. Cockie gaat naar de Vertegenwoordigende Vergadering (zaterdag 1 april, Utrecht); Jouke kijkt of hij tijd heeft om mee te gaan. 2. Het landelijk bestuur heeft besloten

U-pas zaken

U-pashouders kunnen hun contributie bekostigen uit hun budget. U-pashouders die lid willen worden kunnen zich wenden tot de ledenadministratie: ledenadministratie@utrecht.knnv.nl, of schriftelijk, M. Schalkoort, Bazuinlaan 47, 3438 CR Nieuwegein.

Om in aanmerking te komen voor een U-pas gelden voorwaarden t.a.v. het inkomen die vermeld staan in www.u-pas.nl. U kunt ook bellen met 088-2030630 of contact opnemen met de KNNV-penningmeester: 030 6375647.

dat er geen fusie met het IVN komt. 3. Lia Oosterwaal organiseert een weekend kraanvogels kijken in Diepenholz (Duitsland) in oktober en vraagt of er mensen zijn die mee willen. Zeven mensen geven blijk van hun belangstelling. Lia gaat er mee door. Kascommissie. De kascommissie (Jouke, Toine) heeft de boekhouding onderzocht en in orde bevonden ('compleet en correct'). De algemene vergadering verleent het bestuur op voorstel van de kascommissie decharge over het jaar 2016. Voor komend jaar bestaat de kascommissie uit Nine Ebben en Jouke van der Kamp. Begroting, contributie 2018. Er zijn enkele vragen en opmerkingen bij de begroting.

1. Richard: Het bedrag van €350 dat voor de Plantenwerkgroep (PWG) op de begroting staat is niet nodig.

Hans: Dat is wat er over is van de subsidie die de PWG de afgelopen jaren gekregen heeft en dat bedrag blijft dus gereserveerd voor de PWG.

2. Jeanine: Waarom bankieren we bij de ING en niet bij een groene bank?

Hans: Omdat je bij de ASN en Triodos verplicht bent via internet te bankieren en het bij de ING nog gewoon op papier kan.

3. Hans: Op den duur (nog niet dit jaar) is een structurele verhoging van de contributie nodig om de afdeling financieel gezond te houden.

Na discussie over deze punten is de begroting voor 2017 ongewijzigd goedgekeurd.

Jaarverslagen. Renee Lommen noemt hoeveel mensen er per activiteit deelnamen in 2017.

Samenstelling bestuur. Hans Dupont treedt reglementair af als penningmeester en wordt bij acclamatie herkozen. Menko Vlaardingerbroek en Isabel Silva treden af, Mariet Schalkoort gaat de ledenadministratie doen. Paul Damoiseaux wordt hoofdredacteur van de Convo en Toine Goossens gaat de PR doen; beiden worden geen lid van het bestuur. Natuurhistorisch secretaris Renee Lommen wordt ondersteund door Lia Oosterwaal en Nel van Meijeren.

Afscheid. Cockie en Renee bedanken Menko en Isabel voor hun werk in het bestuur.

Afdelingsarchief. Het archief van de afdeling staat voor een groot deel bij Hans en voor een veel kleiner deel bij Menko. Het bestuur zou graag zien, dat een lid van de afdeling zich in het archief zou verdiepen en met inachtneming van de richtlijnen van het landelijk bestuur een voorstel zou doen wat we met het archief kunnen doen. Niemand van de aanwezigen meldt zich. Er komt een oproep in de Convo.

Telescoop. De telescoop van de afdeling is dit jaar twee keer uitgeleend aan Maarten Drost en één keer mee geweest op een excursie. Er is een aantal reserveringen gemaakt.

Rondvraag. Jeanine Mariën wil twee activiteiten organiseren (april, juli). Leo suggereert dat de vogelwerkgroep op bladzij twee van de Convo vermeld wordt. Lia stelt voor regelmatig in de Convo te schrijven over lokale natuurgroepen.

Indien onbestelbaar retour: Muntkade 4, 3531 AK Utrecht

Zorgen contributie-inning

De contributie-inning gaat dit jaar minder goed als voorgaande jaren. In maart van dit jaar hebben maar 72 van de 192 leden hun contributie voldaan, goed voor slechts 2000 van de begrote 5000 euro. Achterblijvende contributiebetalingen hebben nadelige gevolgen.

Een daarvan betreft de jaarlijkse landelijke afdracht. Vóór 1 april van ieder jaar verwacht het hoofdbestuur een voorschot van 90 % op de afdracht in het voorgaande jaar. In 2017 bedraagt dat 3350 euro. Door een tekort in kas als gevolg van de achterblijvende contributie-inkomsten moest 1600 euro van de spaarrekening worden opgenomen om, naast andere verplichtingen, de afdracht te kunnen betalen. Ontijdige opname van de spaarrekening leidt tot renteverlies en versnelt het interen op het vermogen van de afdeling. Daardoor komt het moment van stapsgewijs - mogelijk fors- verhogen van de contributie nog eerder naderbij.

En ander gevolg is dat op het moment van schrijven 109 herinneringen moeten worden verstuurd: 74 middels e-mail en 36 per brief. De ervaring leert dat een eerste herinnering voor een deel gevolgd wordt door een tweede herinnering. Met de huidige posttarieven zijn vooral de schriftelijke herinneringen onkosten die men liever zou willen vermijden.

Wij hopen dat bovenstaande U zal aansporen om de contributie dit jaar uiterlijk in augustus en vervolgens in maart van ieder volgend jaar te voldoen.

Hans Dupont, penningmeester

Activiteiten in Vogelvlucht

10-jun	Plantage Willem III
11-jun	GroenmoetjeDoen (http://gmjd.nl/)
11-jun, 25-jun, 1-jul, 16-aug, 10-sep	Hooilandjesproject Plantenwerkgroep
14-jun, 28-jun	Vogelwerkgroep SOVON-telling
8-jul	Vogelwerkgroep nachtwandeling
29-jul	De Moerputten
25-aug	Nacht van de Vleermuis
18-sep	De Bossenwaard
okt 2018 (!)	Kraanvogels Duitsland

De Convo is de periodiek van de afdeling Utrecht van de KNNV en verschijnt vier keer per jaar. Een abonnement op de Convo kost euro; 10,50 per jaar en kan ieder moment ingaan. De opzegtermijn is drie maanden. Leden van de afdeling Utrecht ontvangen de Convo gratis.

Sluitingsdatum kopij voor de volgende Convo: 29 mei 2017; kopij per e-mail aanleveren.

Contributie/lidmaatschap 2017: Gewoon lid: €27,75; Huisgenootlid: €10,75; Jeugdlid*: €17,25; Convalid: €10,75 te voldoen op rekening NL96 INGB 0000 5126 83 t.n.v. de Kon. Ned. Natuurhistorische Ver. afd. Utrecht. Wien 1 september lid wordt betaalt €7,00 tot het einde van het kalenderjaar. U-pashouders kunnen hun contributie geheel of gedeeltelijk voldoen uit hun budget. Opzegging van het lidmaatschap vóór 1 november. Leden van de KNNV zijn bij activiteiten van de KNNV verzekerd tegen persoonlijke aansprakelijkheid. Wil je de **verenigingstelescoop** voor maximaal 3 weken lenen, neem dan contact op met beheerder Leo Thijssen: ljm.thijssen@casema.nl

*Het jeugdlidmaatschap geldt tot en met het kalenderjaar waarin men 25 wordt.